



2004

ÅRSBERETNING

Udvalgene vedrørende

Videnskabelig Uredelighed

Forskningsstyrelsen, november 2005



FORORD

Af Henrik Waaben

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU) afgiver hermed sin årsberetning for 2004.

UVVU har i 2004 afholdt i alt 8 møder. Heraf var 3 møder fælles for de tre udvalg, der tilsammen udgør UVVU: Udvalget for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTf), Udvalget for Samfundsvidenskabelig og Humanistisk Forskning (USHF) og Udvalget for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF). Herudover holdt UNJVTf 4 møder og USF 1 møde. Ud over mødeaktiviteten har UVVU behandlet sager på skriftligt grundlag.

UVVU traf i 2004 afgørelse i 11 sager, hvoraf 1 sag var overført fra 2003. Yderligere 3 sager er i 2004 blevet henlagt, heraf 2 sager efter ankebehandling i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Herudover er UVVU i 2004 påbegyndt behandlingen af 5 sager, som imidlertid ikke har kunnet færdigbehandles i beretningsåret og derfor er overført til 2005. Sagerne er omtalt nedenfor i kapitel 1.

De 11 sager, som er afgjort i 2004, fordeler sig således mellem UVVU's tre udvalg: UNJVTf har færdigbehandlet 4 sager, USHF 2 sager og USF 5 sager.

I én sag, behandlet af USF, fandt UVVU, at den indklagede forsker havde handlet videnskabeligt uredeligt. Sagen er refereret i kapitel 1 som sag nr. 12. I en anden sag, som ligeledes blev behandlet af USF, og som er refereret i kapitel 1 som sag nr. 11, udtrykte UVVU mild kritik, men forholdet kunne ikke karakteriseres som videnskabelig uredelighed. I øvrigt er det karakteristisk for sagerne i 2004, at langt de fleste klager

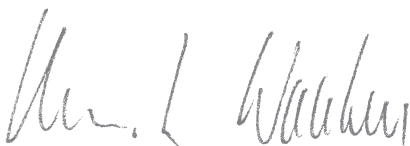
kunne afvises, enten fordi det indklagede forhold ikke var begået i forskning og dermed ikke faldt inden for UVVU's kompetence, eller fordi UVVU vurderede, at det på forhånd var usandsynligt, at der kunne gives klageren medhold i, at der var handlet videnskabeligt uredeligt, hvorfor sagen skulle afvises uden nærmere sagsbehandling.

Ud over de sager, som er refereret i kapitel 1, har UVVU i 2004 behandlet yderligere et antal henvendelser om mulig videnskabelig uredelighed, uden at dette har resulteret i en egentlig klagesagsbehandling.

Den internationale udvikling inden for UVVU's arbejdsområde er beskrevet af afdelingschef, overlæge, dr. med. Nils Axelsen i årsberetningens kapitel 2. Professor, dr. med. Philippe Grandjean har i en artikel, der er optaget i årsberetningens kapitel 3, beskrevet sit syn på offentlig og privat forskningskultur og dens betydning for forekomsten af uredelighed. Jeg takker begge for, at de har afsat tid til at skrive disse interessante bidrag.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har ved bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005 fastsat nye regler for UVVU. Den nye bekendtgørelse er trådt i kraft den 1. august 2005. Samtidig er den hidtidige bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 ophævet.

Jeg benytter lejligheden til at takke UVVU's medlemmer, suppleanter og sekretariat for deres arbejdsindsats og samarbejdsvilje i 2004.



Henrik Waaben
Landsdommer
Formand for UVVU

INDHOLD

FORORD 2

Af Henrik Waaben, landsdommer, formand for UVVU

SAGER BEHANDLET I 2004 6

Af Hanne Koktvedgaard, fuldmægtig, cand.jur.

DEN INTERNATIONALE UDVIKLING 18

Af Nils Axelsen, afdelingschef, overlæge, dr.med., Statens Serum Institut

OFFENTLIG OG PRIVAT FORSKNINGSKULTUR OG DENS BETYDNING FOR FOREKOMSTEN AF UREDELIGHED 24

*Af Philippe Grandjean, professor, dr.med.,
Fagområdet Miljømedicin, Syddansk Universitet*

BILAG 37

1. Uddrag af lov om forskningsrådgivning (lov nr. 405 af 28. maj 2003)
2. Bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (nr. 933 af 15. december 1998)
3. Forretningsorden for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, november 2002
4. Medlemmer og suppleanter i Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed i beretningsperioden

SAGER BEHANDLET I 2003

Af Hanne Koktvedgaard, fuldmægtig, cand.jur., Forskningsstyrelsen

AFSLUTTEDE SAGER I 2004

Sager overført fra tidligere år

Sag nr. 1

Sag om påstået videnskabelig uredelighed i forbindelse med udarbejdelse af en lærebog (Sag nr. 14 i UVVU's årsberetning 2003)

I april 2003 modtog UVVU en klage over en sundhedsvidenskabelig forsker, som blev beskyldt for uredelig omgang med videnskabelig litteratur i forbindelse med udgivelse af en lærebog. Sagen blev behandlet af UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF), som fandt, at den pågældende lærebog ikke kunne anses for at udgøre forskning, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. På den baggrund var der enighed om at afvise klagen.

UVVU's afgørelse blev i september 2003 indbragt for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling med påstand om, at UVVU på baggrund af hidtidig praksis ikke burde kunne afvise at behandle en veldokumenteret klage over en lærebog på universitetsniveau. Der var tale om en lærebog udarbejdet til brug ved den postgraduate undervisning af læger i et bestemt fagområde.

I anledning af klagen blev UVVU anmodet om en udtalelse, som blev afgivet i november 2003. I denne fastholdt UVVU sin tidligere afgørelse og udtalte, at det fortsat var UVVU's opfattelse, at udarbejdelsen af den pågældende lærebog ikke kunne anses for at udgøre forskning. En yderligere udtalelse fra UVVU blev afgivet i februar 2004, hvori UVVU meddelte, at den yderligere brevveksling ikke havde givet UVVU anledning til en ændret opfattelse.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling traf endelig afgørelse i ankesagen den 29. september 2004. I denne gjorde ministeriet gældende, at UVVU efter en faglig vurdering havde fundet, at den pågældende lærebog ikke kunne karakteriseres som forskning og derfor havde afvist klagen. Ministeriet havde ikke kompetence til at efterprøve UVVU's faglige vurdering og foretog sig derfor ikke videre i sagen.

Endvidere meddelte ministeriet klagen, at der på det tidspunkt blev arbejdet på en ny bekendtgørelse for UVVU, men at der ikke kunne forventes ændringer i kravet om, at UVVU kun kunne prøve sager vedrørende videnskabelig uredelighed inden for dansk forskning, jf. § 1, stk. 1, i den gældende bekendtgørelse. Ministeriet bemærkede desuden, at man ikke havde kompetence til at foretage ophavsretlige vurderinger. Sådanne forhold måtte henvises til domstolene. Man havde heller ikke mulighed for at henvise sagen til bedømmelse i et andet forum.

Ministeriet konkluderede således, at UVVU's afgørelse var begrundet i en faglig vurdering, og at ministeriet ikke havde kompetence til at prøve dette forhold.

Sag nr. 2

Sag om plagiat af en dansk sundhedsvidenskabelig forskers artikel (Sag nr. 18 i UVVU's årsberetning 2003)

Ved årsskiftet 2003/2004 modtog UVVU en klage fra en dansk sundhedsvidenskabelig forsker, som i forbindelse med en

sundhedsvidenskabelig kongres i udlandet opdagede, at en af artiklerne var et plagiat af en artikel, som klager sammen med en forskergruppe havde publiceret i et udenlandsk tidsskrift.

Den indklagede forsker var udlænding, og da artiklen var publiceret i et udenlandsk tidsskrift, havde UVVU ikke territorial kompetence til at behandle sagen. UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF) fandt dog anledning til at sætte sig i forbindelse med det sundhedsvidenskabelige fakultet ved det universitet, hvor den indklagede sundhedsvidenskabelige forsker havde sit virke. UVVU har senere modtaget en beklagelse af det skete fra dekanen ved det udenlandske sundhedsvidenskabelige fakultet. Dekanen meddelte, at sagen ville blive behandlet lokalt. UVVU har herefter henlagt sagen i 2004.

Sag nr. 3

Sag om påstået uredelig adfærd udvist af en samfundsvidenskabelig forsker gennem systematisk anvendelse af uredelige metoder i sin videnskabelige produktion og i sin kommunikation med offentligheden (Sag nr. 19 i UVVU's årsberetning 2003)

I december 2003 modtog UVVU en klage over en samfundsvidenskabelig forsker, som blev beskyldt for i hele sit forfatterskab, i sin videnskabelige produktion og i sin kommunikation med offentligheden systematisk at have anvendt uredelige metoder i form af skjult konstruktion af data, selektiv og skjult kassation af data samt substitution med fiktive data. Det

fremgik af sagens akter, at klageren og indklagede ved flere lejligheder havde været fagligt uenige, og at en retssag mellem parterne blev forligt i Østre Landsret i februar 2003.

Klagen blev behandlet af UVVU's Udvalg for Samfundsvidenskabelig og Humanistisk Forskning (USHF), som efter en gennemgang af klagen og det indsendte bilagsmateriale besluttede at afvise sagen. Beslutningen om ikke at gå ind i en nærmere realitetsbehandling af sagen blev truffet med hjemmel i § 2, stk. 2, 2. pkt. i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Ifølge denne bestemmelse skal en sag afvises, hvis det på forhånd må anses for usandsynligt, at der kan gives klager medhold. UVVU henviste i denne forbindelse til, at klagerens kritik af den indklagede forsker reelt var udtryk for en faglig uenighed i anvendelsen og fortolkningen af de kilder, som indklagede henviste til i sine skriftlige arbejder. Der var ikke i det fremlagte materiale grundlag for at antage, at den indklagede forsætligt eller ved grov uagtsomhed havde handlet videnskabeligt uredeligt, således som dette begreb er defineret i bekendtgørelsens § 3. UVVU tog ikke stilling til, om de omhandlede skriftlige arbejder fra den indklagede kunne anses for videnskabeligt arbejde (forskning). Herefter blev sagen henlagt.

Sag nr. 4

Klage til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling over afgørelse truffet af

UVVU i 2003 (Sag nr. 1 i beretning 2003)

I 2003 afgjorde UVVU en klage over postuleret konstruktion af data i forbindelse med en naturvidenskabelig artikel i et videnskabeligt tidsskrift. UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF) nedsatte et ad hoc-udvalg, som udarbejdede en redegørelse for sagen.

I sin afgørelse tiltrådte UVVU ad hoc-udvalgets synspunkter og lagde til grund, at de omhandlede datafiler i hvert fald delvist indeholdt konstruerede data, og at de resultater, der var gengivet i artiklens tabeller, på væsentlige punkter ikke gengav autentiske målinger. Ved denne handling var der sket en forfalskning af det videnskabelige budskab, og UVVU måtte antage, at dette var gjort forsætligt, eller at der fra den indklagede som medforfatter i hvert fald var udvist grov forsømmelighed i forbindelse med publiceringen. På det foreliggende grundlag var det derfor UVVU's opfattelse, at der fra den indklagedes side var udvist videnskabelig uredelighed, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

I december 2003 indbragte den indklagede, som i denne sag optrådte som klager, UVVU's afgørelse for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Vedtagelse af lov om forskningsrådgivning i 2003 medførte, at ankeadgang til ministeriets departement blev afskåret pr. 1. januar 2004. Da klagen imidlertid blev

indgivet i december 2003, var Viden-skabsministeriet forpligtet til at behandle sagen. Ministeriet havde kompetence til at foretage legalitetskontrol, men ikke til at bedømme, om der var sket konstruk-tion af data, jf. bekendtgørelsens § 3, el-ler om sagen ud fra en faglig vurdering havde betydning for dansk forskning, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 2.

I klagen til ministeriet gjorde den tidli-gere indklagede nu som klager bl.a. gæl-dende, at et af medlemmerne i det af UVVU nedsatte ad hoc-udvalg var inha-bil, da vedkommende havde kendt ham i over 20 år og været meget kritisk over for hans arbejde. Ministeriet konkluderede vedrørende dette punkt, at klager ikke in-den UVVU's afgørelse af 31. oktober 2003 havde fremført samtlige argumenter til støtte for, at det pågældende medlem af ad hoc-udvalget skulle være inhabil. De nye oplysninger, som blev fremsat over for ministeriet, var ikke tilstrækkelige til at statuere inhabilitet, da det kun var kla-gerens opfattelse, at der bestod et person-ligt modsætningsforhold mellem de to.

Det blev desuden gjort gældende, at UVVU manglede territorial kompetence, da klager var ansat i udlandet. Dette syns-punkt blev af UVVU tilbagevist med hen-visning til indklagedes tilknytning til et dansk universitet som adjungeret profes-sor for perioden 1996-2001 og med hen-visning til en forskningsrådsbevilling til gennemførelse af projektet, jf. tillige af-slutningen af indklagedes artikel hvor forfatteren takkede for støtte fra et dansk forskningsråd. Projektet var desuden ba-

seret på data indsamlet af medarbejdere fra et dansk universitet, jf. bekendtgørel-sens § 2, stk. 2, 1. pkt. Ministeriet gav UVVU medhold i, at sagens territoriale tilknytning til Danmark måtte anses for at være opfyldt.

Klager anførte tillige, at sagen om til-bagetrækning af hans artikel var afsluttet i 1998, mens bekendtgørelsen først trådte i kraft den 1. januar 1999. UVVU udtalte hertil, at bekendtgørelse nr. 933 af 15. de-cember 1998 trådte i kraft den 1. januar 1999. Bekendtgørelsen indeholdt imid-lertid intet om, at reglerne kun skulle finde anvendelse på uredelige forhold be-gået efter den 1. januar 1999. Med den tidsmæssige begrænsning ifølge bekendt-gørelsens § 5, stk. 1 – som udgangspunkt en 5-års grænse – indebar bekendtgørel-sens § 14, at UVVU den 1. januar 1999 kunne påbegynde sin virksomhed og også behandle forhold, der lå forud for denne dato.

UVVU henviste herved også til, at be-kendtgørelsen efter sit indhold regule-rede UVVU's *kompetence og virksomhed*, og at det også forud for den 1. januar 1999 var almindeligt kendt og accepteret, at vi-denskabelig uredelighed, således som dette begreb blev beskrevet i bekendt-gørelsens § 3, stk. 1, herunder konstruk-tion af data, ikke måtte finde sted. Det nye var alene, at man fra den 1. januar 1999 henlagde behandlingen af disse sa-ger til UVVU. UVVU tilføjede, at fortolk-ningen af ikrafttrædelsesbestemmelsen i bekendtgørelse nr. 933 var i overensstem-melse med UVVU's hidtidige praksis.

Ministeriet tiltrådte, at forholdet tidsmæssigt var omfattet af bekendtgørelsen. Ministeriet henviste herved til, at ifølge bekendtgørelsens § 5, stk. 1, 2. pkt., havde UVVU i særlige tilfælde kompetence til at behandle forhold, der ligger efter 1. januar 1994. Artiklen blev publiceret i 1998, og pga. reglen i § 5, stk. 1, 2. pkt., omfattedes artiklen derfor af bekendtgørelsens virkningsområde. Ministeriet havde ikke kompetence til at foretage et skøn over begrebet "i særlige tilfælde", bl.a. fordi dette skøn kræver faglig indsigt i det specifikke fagområde.

Endelig rejstes spørgsmålet om, hvorvidt UVVU kunne behandle en klage over en videnskabelig artikel, der var trukket tilbage af forfatteren, herunder om sagen var forældet. Ministeriet lagde til grund, at artiklen blev offentliggjort i et videnskabeligt tidsskrift i 1998 og trukket tilbage i marts 2001. Tilbagetrækningen skete i samme medium som offentliggørelsen. Ministeriet fandt, at det var en faglig vurdering at bedømme, om en videnskabelig artikel fortsat havde betydning for dansk forskning, selv om den var trukket tilbage, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Det lå uden for ministeriets kompetence at tage stilling til dette spørgsmål.

Afgørelsen fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling forelå den 17. november 2004. Efterfølgende blev Videnskabsministeriets afgørelse indbragt for Folketingets Ombudsmand. Folketingets Ombudsmand har i 2005 meddelt, at han ikke går ind i sagen.

SAGER INDKOMMET OG AFSLUTTET I 2004

Sag nr. 5

Klage vedrørende videnskabelig uredelighed ved et dansk universitet (Sag nr. 17 i UVVU's beretning 2001)

UVVU modtog i februar 2004 en anmodning om genoptagelse af en tidligere afvist klagesag. Til støtte for anmodningen om genoptagelse af sagen henviste klager til det videre sagsforløb siden UVVU's afgørelser i 2001. Sagen blev behandlet i UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF), som ikke fandt, at henvendelsen indeholdt nye oplysninger af en sådan karakter, at der var grundlag for at genoptage sagen, jf. § 5, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998. Efter udvalgets opfattelse havde oplysningerne i den fornyede henvendelse ingen betydning for vurderingen af, om bestemte personer med nuværende eller tidligere tilknytning til det pågældende universitet havde udvist videnskabelig uredelighed i forbindelse med det projekt, som lå til grund for klagen. For det andet lå de påklagede forhold væsentligt mere end 5 år tilbage i tiden og var derfor som udgangspunkt forældede, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Også dette tidsmæssige aspekt talte imod en genoptagelse af sagen.

Den oprindelige sag i 2001 blev rejst som en sag om krænkelse af god videnskabelig praksis på et dansk universitet. Denne klage blev afvist med henvisning

til, at UVVU kun var kompetent til at behandle sager, hvori der blev indgivet klage mod en bestemt person for videnskabelig uredelighed. Ved behandlingen af en senere klage i 2001 udtalte UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF), at det ikke var antageliggjort, at hovedbudskabet i sagen var en klage over videnskabelig uredelighed udvist af en bestemt person. Klagen måtte derfor afvises.

Sag nr. 6

Sag om påstået forvridding af naturvidenskabelige budskaber i form af "politisering" udvist af tre ledende embedsmænd med naturvidenskabelig uddannelse

I januar 2004 modtog UVVU en klage over, at tre ledende embedsmænd i to institutioner, alle med naturvidenskabelig uddannelse, havde forvredet det videnskabelige budskab i forbindelse med udsendelse af en række baggrundsrapporter og en samlerapport om slutevalueringen af et miljømæssigt emne i december 2003. Samtidig med udsendelse af rapporterne udsendtes en pressemeddelelse om slutevalueringen og – syv dage senere – yderligere en pressemeddelelse.

Der blev gennemført normal partshøring af de indklagede embedsmænd. Klagen med bilag blev herefter behandlet i marts 2004 på et møde i UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF). Udvalget

lagde til grund, at klagen vedrørte de udsendte *pressemeddelelser* og ikke de bagved liggende rapporter. Der var i udvalget enighed om at afvise klagen med henvisning til § 3, stk. 1, i bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (nr. 933 af 15. december 1998) med den begrundelse, at forenkling af data i en pressemeddelelse ikke anses for at være en handling, hvorved der i forskning sker forfalskning eller forvridding af det videnskabelige budskab. På denne baggrund foretog UVVU sig ikke videre i sagen.

Sag nr. 7

Sag om renselse for påstået anklage om videnskabelig uredelighed fremsat både mundtligt ved møder og skriftligt i artikler i videnskabelige tidsskrifter

Ved årsskiftet 2003/2004 bad en forsker UVVU om at træffe afgørelse om, at visse udtalelser fremsat af en kollega om klagerens videnskabelige produktion var urigtige. Beskyldningerne om videnskabelig uredelighed var fremsat dels mundtligt ved offentlige møder, dels i dagspressen og i videnskabelige tidsskrifter. Kritikken blev trykt uden forudgående partshøring. Klageren anså denne fremgangsmåde som værende i strid med god videnskabelig praksis og ønskede også UVVU's stilningtagen til dette.

Klagen blev efter normal partshøring forelagt for UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF), som efter en gen-

nemgang af sagens akter besluttede ikke at realitetsbehandle klagen. UVVU henvisede herved til, at det var UVVU's opfattelse, at uoverensstemmelserne mellem klager og indklagede reelt var udtryk for en faglig strid, som UVVU ikke kunne tage stilling til. Desuden var spørgsmålet om offentliggørelse uden forudgående partshøring af redaktionen ikke omfattet af UVVU's kompetence. UVVU foretog sig herefter ikke videre i sagen.

Sag nr. 8

Sag om brud på aftale om klagers medvirken som hovedvejleder ved udarbejdelse og gennemførelse af et forskningsprojekt om nye muligheder for sygdomsbehandling

I februar 2004 modtog UVVU en klage fra en sundhedsvidenskabelig forsker ved et hospital, som klagede over, at hospitalet og dettes overlæge i strid med aftaler og uden orientering på forhånd var fjernet som hovedinteressent og vejleder i forbindelse med opbygningen af et ph.d.-forskningsprojekt.

Klage med bilag blev forelagt for UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF), som udtalte, at UVVU's kompetence i henhold til bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 § 3, stk. 1, omfatter videnskabelig uredelighed i form af handlinger eller undladelser, hvorved der i forskning sker *forfalskning* eller *forvridning* af det videnskabelige budskab eller *grov vildledning* om en persons indsats i forskningen.

I den foreliggende sag fandt UVVU, at der var tale om en *ansøgning* om godken-

delse af et ph.d.-projekt, men ikke om publiceret forskning. Hændelsesforløbet i forbindelse med projektet, herunder spørgsmålet om, hvem der skulle angives som (hoved)interessent og vejleder, skulle efter UVVU's opfattelse ikke bedømmes i forhold til reglerne om videnskabelig uredelighed. UVVU havde derfor *ikke kompetence* til at behandle sagen, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. På denne baggrund var der i UVVU enighed om ikke at realitetsbehandle klagen.

Sag nr. 9

Sag om kritik af en spørgeskemaundersøgelse, hvori de stillede spørgsmål stort set kun kunne besvares med et "ved ikke"

I april 2004 modtog UVVU en klage over en spørgeskemaundersøgelse, som var gennemført af en patientforening med formanden for foreningens forskningsudvalg som fagligt ansvarlig.

Henvendelsen blev behandlet i UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF), som fandt, at UVVU's kompetence i henhold til bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om UVVU §§ 2 og 3 omfatter uredelige forhold som led i *forskning*. Den omhandlede spørgeskemaundersøgelse faldt efter UVVU's opfattelse ikke ind under begrebet forskning, således som dette begreb skulle forstås i relation til førnævnte bekendtgørelse. UVVU havde derfor ikke mulighed for at behandle sagen.

Sag nr. 10

Sag om postuleret fejlfortolkning/fordrejning af kilder, vildledende fortolkning af andre forskeres bidrag til forskningen i historie og selvmodsigende omgang med sit eget konkrete historiesyn

I maj 2004 modtog UVVU en klage over en samfundsvidenskabelig forsker, som ifølge klageren havde gjort sig skyldig i selvmodsigende omgang med sit eget konkrete historiesyn, fejlfortolkning/fordrejning af kilder, præsentation af personlige holdninger og synspunkter på måder, der fik disse til at fremtræde som om, der var tale om argumenter, og vildledende fortolkning af andre forskeres bidrag til forskningen i det pågældende emne.

Efter en gennemgang af sagen i UVVU's Udvalg for Samfundsvidenskabelig og Humanistisk Forskning (USHF) besluttede udvalget at afvise klagen. Beslutningen blev truffet med hjemmel i § 2, stk. 2, 2. pkt. i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Det følger af denne bestemmelse, at en sag skal afvises, hvis det på forhånd må anses for usandsynligt, at der kan gives klager medhold. UVVU henviste i den forbindelse til, at der i det fremlagte materiale ikke var grundlag for at antage, at den indklagede forsker forsætligt eller uagtsomt havde handlet videnskabeligt uredeligt, således som dette begreb er beskrevet i bekendtgørelsens § 3.

Sag nr. 11

Klage over postuleret mangelfuld anonymisering af sygehistorie i sundhedsfagligt tidsskrift og misvisende beskrivelse af sygehistorie

I april 2004 modtog UVVU en klage over en overlæge og en afdelingslæge ved et dansk hospital. Klagen blev behandlet af UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF) og omfattede navnlig to forhold:

- Mangelfuld anonymisering af en sygehistorie i et dansk sundhedsfagligt tidsskrift.
- Misvisende redegørelse for moders og barns sygehistorie.

Hvad den første klage angik, fremgik det af klagen, at dette forhold var indbragt for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Dette spørgsmål blev derfor ikke behandlet af UVVU.

Hvad den anden anklage angik, fandt UVVU det dokumenteret, at den i artiklen angivne diagnose var korrekt.

Imidlertid fandt UVVU det kritisabelt, at *dokumentationen* for diagnosen ikke var til stede, da artiklen blev skrevet. Dette blev dog ikke af UVVU betragtet som en alvorlig fejl i den givne sammenhæng. UVVU fandt heller ikke grundlag for at antage, at de to forfattere havde handlet med forsæt til at vildlede, eller at de havde udvist grov uagtsomhed. Forholdet kunne derfor ikke bedømmes som videnskabeligt uredeligt, jf. § 3, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Sag nr. 12

Sag om videnskabelig uredelighed udvist i forbindelse med deltagelse som investigator i en undersøgelse af afprøvning af et lægemiddel

I juni 2004 bad en offentlig myndighed UVVU om at tage stilling til, om en investigator havde handlet videnskabeligt uredeligt ved i to kliniske lægemiddelforsøg at have konstrueret patientdata, der ikke var baseret på reelle kliniske observationer. Det fremgik af sagen, at det medicinfirma, hvis lægemiddel skulle afprøves, i december 2002 underrettede myndigheden om, at virksomheden i december 2002 havde modtaget et brev, hvori investigator indrømmede, at patientdata i tre kliniske lægemiddelforsøg ikke var baseret på reelle kliniske observationer. Det ene forsøg var udført i 1997 og blev som følge af forældelse ikke omfattet af klagen. Klagen omfattede derfor kun to forsøg udført i 2001.

UVVU forelagde dokumentationen for den indklagede investigator, som i sit svar meddelte, at han ikke havde kommentarer til sagen.

Sagen blev herefter forelagt for UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF), der ud fra de foreliggende oplysninger måtte lægge til grund, at investigator forsætligt havde konstrueret data i forbindelse med de to nævnte kliniske afprøvnings på patienter. UVVU fandt herved, at den indklagede havde gjort sig skyldig i videnskabelig uredelighed, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 og stk. 2, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udval-

gene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Sag nr. 13

Klage over modparten i et samarbejdsforhold som angiveligt havde tilegnet sig forskningsresultater, som de pågældende ikke var berettigede til

I juli 2004 modtog UVVU en klage fra to danske forskere over, at to svenske læger, som de havde samarbejdet med, i forbindelse med indgivelse af en ansøgning om patent i Sverige havde tilegnet sig forskningsresultater, som de ikke var berettigede til.

Klagen blev i oktober 2004 drøftet i UVVU's Udvalg for Sundhedsvidenskabelig Forskning (USF), som besluttede ikke at realitetsbehandle sagen. Udvalget lagde herved vægt på, at der efter udvalgets opfattelse ikke var tale om *uredelighed i forskning*, men om en *civilretlig tvist* mellem to samarbejdspartnere om et projekt, der nu lå til grund for en patentsøgning i Sverige. Der var således i givet fald ikke tale om uredelighed i forbindelse med forskning, og forholdet var derfor ikke omfattet af UVVU's kompetence. UVVU henviste herved til § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. UVVU tilføjede, at UVVU muligvis ikke havde territorial kompetence til at behandle en uredelighedssag mod de pågældende personer. Dette spørgsmål fandt UVVU dog ikke anledning til at tage endelig stilling til.

Sag nr. 14

Sag om klagerens anmodning om UVVU's bistand til at blive rensat for beskyldninger for videnskabelig uredelighed

UVVU modtog i august 2004 en anmodning fra to forskere om at tage stilling til anklager om videnskabelig uredelighed fremsat i en artikel i et fagligt tidsskrift i anledning af en publikation, som de to klagerne havde udgivet. I september 2004 og oktober 2004 indsendte klagerne supplerende sagsakter, som de ønskede inddraget i UVVU's behandling af sagen.

UVVU's Udvalg for Naturvidenskabelig, Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelig og Teknisk-videnskabelig Forskning (UNJVTF) behandlede klagen på grundlag de indsendte sagsakter. Udvalget fandt, at de beskyldninger, der var rettet mod klagerne, ikke drejede sig om videnskabelig uredelighed, men alene om mulig tilsidesættelse af god videnskabelig praksis. Der var på denne baggrund enighed om, at UVVU ikke kunne tage sagen op til behandling. UVVU henviste i den forbindelse til, at kritikerne i deres artikler ikke beskyldte klagerne for videnskabelig uredelighed. Da UVVU's kompetence er begrænset til sager om videnskabelig uredelighed, kunne UVVU ikke gå ind i sagen, jf. § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

VERSERENDE SAGER INDKOMMET I 2004

Uafsluttede sager

Sag nr. 15

Klage over uden sin vilje og uden forudgående mulighed for udtalelse at blive placeret som førsteforfatter til en rapport, som blev offentliggjort efter, at klageren havde forladt stillingen

I august 2004 modtog UVVU en anmodning om bistand i en sag, hvor klageren var anført som førsteforfatter til to rapporter publiceret af en offentlig myndighed. Desuden var der i rapporterne angivet en forkert målemetode. I november 2004 blev klagen præciseret til følgende:

1. urigtig anførelse som førsteforfatter til to rapporter udgivet i 2003 og
2. urigtig angivelse af målemetode i den ene rapport.

Sagen er ikke færdigbehandlet i 2004 og overføres til 2005.

Sag nr. 16

Sag om postuleret uredelig adfærd i forbindelse med bedømmelse af en ph.d.-afhandling

I november 2004 modtog UVVU en klage fra en samfundsvidenskabelig forsker, som klagede over, at det udvalg, som bedømte hans ph.d.-afhandling ved et dansk universitet, havde udvist uredelig adfærd i forbindelse med bedømmelsen.

UVVU traf afgørelse i sagen, men da af-

gørelsen blev indbragt for Folketingets Ombudsmand, kunne sagen ikke færdigbehandles i 2004 og overføres derfor til 2005.

Sag nr. 17

Sag om et artikelforslag, som en avis afviste at trykke af frygt for et eventuelt retsligt efterspil, medmindre artiklen i forvejen var blevet vurderet af et bredere udvalg af sagkyn-dige

I november 2004 modtog UVVU en henvendelse fra en samfundsvidenskabelig forsker, som havde ønsket at få en avis til at optage en artikel, der indeholdt kritik af en kollegas forskning. Redaktøren af avisen afviste at optage artiklen med den begrundelse, at avisen af hensyn til risikoen for et erstatningsansvar måtte have en vurdering af artiklen og de deri berørte forhold som en forudsætning for publicering i en almindelig avis.

Sagen kunne ikke færdigbehandles i 2004 og overføres til 2005.

Sag nr. 18

Sag om mangelfuld vejledning i forbindelse med udarbejdelse af et ph.d.-projekt samt klage vedrørende forfatterrettigheder

UVVU modtog i november 2004 en klage fra en udenlandsk sundhedsvidenskabelig forsker, der i en periode havde arbejdet på et dansk hospital og i forbindelse med denne ansættelse havde arbejdet på en ph.d.-afhandling. Klagen omfattede to forhold:

1. klage vedrørende forfatterrettigheder og

2. klage over mangelfuld vejledning i forbindelse med udarbejdelse af en ph.d.-afhandling.

Sagen er ikke færdigbehandlet i 2004 og overføres til 2005.

Sag nr. 19

Klage over postuleret mangelfuld forundersøgelse af undergrunden i et sårbart område, hvor der blev planlagt et større byggeri

Ved årsskiftet 2004/2005 modtog UVVU en klage over mangelfuld forundersøgelse af undergrunden i et område, hvor der var planer om at opføre et større byggeri. Den oprindelige klage blev i marts 2005 suppleret med et nyt materiale til bedømmelse af undergrunden. Sagen er ikke færdigbehandlet i 2004 og overføres til 2005.

DEN INTERNATIONALE UDVIKLING

Af Nils Axelsen, afdelingschef, overlæge, dr.med., Statens Serum Institut

IGENNEM EN LÆNGERE årrække er forskning rykket højere og højere op på den politiske dagsorden og tillægges nu afgørende betydning for de enkelte nationers og regioners konkurrenceevne, trivsel og velfærd. Der anvendes flere ressourcer til forskning end nogensinde før, og etableringen af internationalt konkurrencedygtige forskningsmiljøer indgår i snart sagt ethvert lands forskningsstrategi. Forskere konkurrerer om forskningsmidler som ingensinde før, og forskningsmiljøer over hele verden kommunikerer, samarbejder og konkurrerer dagligt, ligesom forskere ansat i offentlige forskningsinstitutioner i udstrakt grad samarbejder med forskere i det private erhvervsliv. Anskuet under et repræsenterer "den internationale forskningsverden" en investering af meget stort om-

fang og meget høj kompleksitet. Selv om der i forskelligt omfang i de enkelte lande anvendes flere ressourcer end før, er der fortsat et stort behov for flere ressourcer, vel dokumenteret af de stærkt efterspurgte betydelige landvindinger i vores erkendelse, der nu kommer næsten uge for uge. Forskningsverdenen er af mange gode grunde svær og ofte umulig at "styre", og konkurrencen er hård om at være først med gennembrud.

I denne ressourceforbrugende og konkurrenceprægede atmosfære er det intet under, at opdagede tilfælde af uredelighed i forskningen vækker opsigt og forargelse, helt på linie med uredelighed i erhvervslivet og finansverdenen. Der stilles derfor stigende krav til professionerne om såvel at gøre kort proces med svindlere, som at indføre etiske retningslinier,

der kan forebygge uredelighed og højne kvaliteten af arbejdet ("Corporate governance", "Codes of conduct", "Responsible Conduct of Research (RCR)", "God videnskabelig praksis" m.v.).

Uredelighed i forskningen ("scientific misconduct") kom for alvor på dagsordenen i USA for 25 år siden og blev i en åben, lærerig, langvarig og til tider opslidende proces underkastet mange analyser af mange interessenter, hvilket bl.a. er beskrevet i den danske redegørelse, der førte til oprettelsen af UVVU (1), og fulgt op i UVVUs årsberetninger. USA er som sædvanlig langt foran Europa og har i dag et udbygget, velfungerende nationalt system, der sikrer, at tilfælde af mistanke om uredelighed bliver behandlet kompetent og hurtigt og efter velbeskrevne retningslinier.

Der har været flest sager inden for sundhedsvidenskaberne, og antallet er vokset i de seneste år (2), men der har også været yderst spektakulære sager inden for andre videnskaber. Selv om det samlede antal kendte sager af denne art er helt forsvindende i forhold til det samlede antal videnskabelige publikationer, har betydningen for forskningen været stor. På institutionsniveau kan behandlingen af en enkelt sag beslaglægge omfattende ressourcer og være ødelæggende for arbejdsmoralen i hele institutionen i lang tid, for ikke at tale om institutionens deraf følgende dårlige image og nedsatte konkurrenceevne i kampen om de bedste forskere og de helt nødvendige eksterne fondsbevillinger.

I analyser af fænomenet er der enighed om, at mistanke om uredelighed skal behandles kompetent og hurtigt. Dette er nu en realitet i USA, og der er fx krav om, at en forsker ikke kan modtage forskningsmidler fra National Institutes of Health (NIH), medmindre forskerens institution har nedskrevne og centralt godkendte retningslinier for håndtering af sådanne sager. Et lignende krav gælder i Tyskland for opnåelsen af forskningsmidler fra Deutsche Forschungs Gemeinschaft (DFG). I Storbritannien er det interessant, at Association of Medical Research Charities, der tilsammen uddelever ca. 600 mio. £ om året til sundhedsvidenskabelig forskning, stiller lignende krav. Det er i UK således de private fonde, der kræver dette og viser vejen frem, og ikke det offentlige. Andre steder stilles der, så vidt vides, endnu ikke sådanne krav, og diskussionen herom bølger fortsat frem og tilbage, hvilket i høj grad kan undre, da alle parter og især institutionerne burde indse fordelene ved at have et godkendt beredskab, frem for uventet og uforberedt at skulle i gang med sagsbehandling, og herunder i en ophedet atmosfære let risikere at levere uholdbare bortforklaringer, med en næsten uundgåelig nådesløs offentlig kritik til følge.

I næsten alle analyser indgår der også overvejelser om, hvorvidt der i forskningsverdenen – ligesom i alle andre sektorer i samfundet – foregår ting, der, om end de ikke kan betegnes som uredelighed, er uacceptable og skadelige. I de fleste af disse analyser, hvoraf mange er fo-

retaget af yderst kompetente og erfarne forskere, påpeges det, at der er en stor gråzone af fænomener, der kan fungere som grobund for egentlig uredelighed, og at gråzonen er et langt større problem for pålideligheden af publicerede forskningsresultater end de meget få kendte tilfælde af uredelighed. Institute of Medicine i USA, der har leveret den hidtil bedste analyse (3), anbefaler stærkt alle forskningsinstitutioner at gøre noget ved denne gråzone, dels for at højne kvaliteten af forskningen, og dels i egen interesse for at forebygge egentlig uredelighed og skandaler. Ligeledes har Office of Research Integrity (ORI) i USA igennem adskillige år været bannerfører for, at "Responsible Conduct of Research (RCR)" skal indarbejdes i alle forskningsmiljøer, og har for nylig udarbejdet "Introduction to the Responsible Conduct of Research" (4). ORI driver sagen frem i USA med en bred vifte af velgennemtænkte aktiviteter og et NIH-støttet forskningsprogram, således at vi kan få kortlagt naturen og omfanget af de problemer, der skal tackles, og evidens for effekten af de anbefalede interventioner. Mange universiteter i USA er aktive på området.

Disse gråzonefænomener – der i dansk terminologi hedder "afvigelser fra god videnskabelig skik/praksis" – har et omfang, som erfarne forskere, herunder UVVU, i lang tid har ment er ganske stort, men der har manglet data fra pålidelige undersøgelser. Som et led i ORI's forskningsprogram er der imidlertid nu for første gang sat tal på, hvor hyppigt

forskere bevæger sig i denne gråzone. Martinson et al (5) spurgte 51 forskere fra forskellige eliteuniversiteter om, hvilke afvigelser fra god videnskabelig praksis, der bekymrede dem mest, og der fremkom en liste af handlinger, der underminerer forskningens integritet, og som forskerne mente bør medføre sanktioner. Herefter blev der sendt spørgeskemaer til 3.600 forskere, der var midt i deres karriere og havde fået deres første NIH-forskningsbevilling mellem 1999 og 2001. Endvidere indgik i materialet 4.160 post-docs som var NIH-støttet i 2000-01. Besvareelserne var anonymiserede, og ca. 50% svarede. Dele af resultatet fremgår af tabellen side 22.

Da ca. 50% af de adspurgte ikke besvarede henvendelsen, er det rimeligt at antage, at tallene i tabellen er minimumstal. Det bemærkes, at nr. 1 er falsifikation og hører til under egentlig uredelighed; 0,3% er meget højt! 33% svarede, at de inden for de sidste 3 år havde foretaget mindst en af handlingerne 1-10!

Forfatterne konkluderer, at forskningsverdenen på baggrund af disse tal nu ikke længere kan indtage en afslappet holdning til disse fænomener. De forsvinder ikke ved blot at gøre kort proces med de meget få opdagede forskere, der begår uredelighed. Der må anlægges en meget bredere synsvinkel på, hvordan forskningens integritet skal opretholdes og fremmes.

PERCENTAGE OF SCIENTISTS WHO SAY THAT THEY ENGAGED IN THE BEHAVIOUR LISTED WITHIN THE PREVIOUS THREE YEARS (N = 3,247) *

1. Falsifying or "cooking" research data	0.3
2. Ignoring major aspects of human-subject requirements	0.3
3. Not properly disclosing involvement in firms whose products are based on one's own research	0.3
4. Relationships with students, research subjects or clients that may be interpreted as questionable	1.4
5. Using another's ideas without obtaining permission or giving due credit	1.4
6. Unauthorized use of confidential information in connection with one's own research	1.7
7. Failing to present data that contradict one's own previous research	6.0
8. Circumventing certain minor aspects of human-subject requirements	7.6
9. Overlooking others' use of flawed data or questionable interpretation of data	12.5
10. Changing the design, methodology or results of a study in response to pressure from a funding source	15.5
11. Publishing the same data or results in two or more publications	4.7
12. Inappropriately assigning authorship credit	10.0
13. Withholding details of methodology or results in papers or Proposals	10.8
14. Using inadequate or inappropriate research designs	13.5
15. Dropping observations or data prints from analyses based on a gut feeling that they were inaccurate	15.3
16. Inadequate record keeping related to research projects	27.5

* *Reproduced from Martinson et al. Nature 2005, 435, 737-38.*

KOMMENTAR

Martinson et al.'s undersøgelse er med rette blevet refereret i massemedierne, også i danske medier. Om det står lige så galt til i Danmark, ved vi ikke. Der er ingen data at støtte sig til, bortset fra

UVVU's erfaringer siden 1993 med anmeldte sager. Nogle mener, at det ikke er så slemt i Danmark, og at det er et specielt amerikansk fænomen – andre, at der nok går lige så meget svang i Danmark som i USA. Lignende synspunkter var på

banen, før UVVU blev etableret i 1993. Jeg tror ikke, at der er den helt store forskel på amerikanske og danske/europæiske forskningsmiljøer, al den stund vi forsker i de samme områder, udveksler forskere, samarbejder på kryds og tværs, og i øvrigt stræber efter, at danske forskningsmiljøer kommer til at ligne og bliver lige så stærke og konkurrencedygtige som miljøerne i de amerikanske eliteuniversiteter.

UVVU udgav i 1998 "Vejledninger i god videnskabelig praksis" (6), som bruges i undervisningen ved danske forskerkurser og som reference, når forskere beder om hjælp i vanskelige situationer. I bekendtgørelsen om UVVU i 1999 blev

dette område taget ud, og området findes heller ikke i den nye bekendtgørelse fra 1. august 2005.

På baggrund af de mangeårige overvejelser i forskningsverdenen og de nye data må det være på tide, at vi i Danmark satser på at udvikle området og også på denne måde højner dansk forskningskvalitet og konkurrenceevne. Vi kan stadig nå at blive et foregangsland i Europa. Initiativet bør efter min mening komme fra de nye universitetsbestyrelser eller forskningsrådssystemet. Der er allerede et stort amerikansk erfaringsmateriale, som relativt let vil kunne tilpasses danske forhold.

REFERENCER

1. Andersen D, Attrup L, Axelsen N & Riis P. Videnskabelig uredelighed og god videnskabelig praksis. København: Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, 1992.
2. Office of Research Integrity. Annual Report 2004. US Department of Health and Human Services. Office of the Secretary. Office of Public Health and Science. <http://ori.dhhs.gov>.
3. Institute of Medicine. Integrity in Scientific Research: Creating an Environment That Promotes Responsible Conduct. <http://ori.dhhs.gov>.
4. <http://ori.dhhs.gov>.
5. Martinson BC, Anderson MS & de Vries R. Scientists behaving badly. Nature 2005, 435, 737-38.
6. UVVU. Vejledninger i god videnskabelig praksis. København 1998. <http://forsk.dk>

**OFFENTLIG OG PRIVAT FORSKNINGSKULTUR
OG DENS BETYDNING FOR FOREKOMSTEN
AF UREDELIGHED**

*Af Philippe Grandjean, professor, dr.med.,
Fagområdet Miljømedicin, Syddansk Universitet*

FORSLAGET TIL NY bekendtgørelse om UVVU, der blev udsendt i december 2004 af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling, indførte som et nyt element en skelnen mellem offentlig og privat forskning. Høringssvarene og den efterfølgende debat indeholdt megen kritik af en sådan sondring i forbindelse med videnskabelig uredelighed. En vis perspektivering af denne problematik er derfor på sin plads.

Først må det for en ordens skyld noteres, at uredelighed i forskellige afskygninger næppe er væsensforskellig for offentlig og privat forskning. Når uredelighed en sjælden gang forekommer, så afhænger forsyndelsens art næppe af, om arbejdspladsen som sådan er en virksomhed eller et universitet. Om hyppigheden så afhænger af opdragsgiveren er en an-

den sag, som er dårligt belyst, men som fortjener opmærksomhed. Men umiddelbart er der således ingen grund til, at forskning med privat finansiering skal undtages fra regler om uredelighed.

Det må i denne sammenhæng bemærkes, at der i de senere år er sket en kraftig øgning i de offentlige bevillinger til forskning i samarbejde med erhvervslivet. Eller rettere sagt, en stigende andel af de offentlige bevillinger er efterhånden blevet drejet i den retning. Hensigten har været at stimulere erhvervsmæssig udvikling, der kunne påvirke nationalproduktet og beskæftigelsen i gunstig retning. Det strategiske Forskningsråd kalder det for 'værdigenererende innovation'. Virksomhederne har desuden mulighed for at opnå et skattemæssigt fradrag på 150% af forskningsudgifterne. Yderligere omfat-

ter den fælles offentlige og private finansiering også samarbejdsaftaler og bevillinger fra private fonde, der muliggør projekter, som ellers ikke kan gennemføres alene med bevillinger fra finansloven. Når så megen forskning har både privat og offentlig støtte, kan der opstå vanskeligheder ved at skelne, hvad der strengt taget er den ene eller den anden slags.

Inden for den offentlige forskning skelner man ofte mellem 'fri' og 'strategisk' forskning, hvor den sidstnævnte er den mest erhvervsrettede. Det Strategiske Forskningsråd dækker dog kun nogle udvalgte områder, og den frie forskning er så nødt til at dække den strategiske side på de andre felter. Opdelingen er derfor på sin vis kunstig, ligesom den tidligere opdeling i basal og anvendt forskning.

Hvis man skal skelne mellem forskellige typer forskning, er det vigtigere, om forskningen sker som led i en forretningskultur, og hvad forskningen rent faktisk skal bruges til – ikke om den overhovedet kan bruges (hvilket jo ofte først viser sig senere hen). Nogen forskning foregår derfor i åbenhed, mens andre aktiviteter er mere skjult af konkurrencehensyn. Den offentligt betalte forskning må i sagens natur dække felter, som er vigtige for samfundet, uanset om resultaterne umiddelbart kan udnyttes. Den samfundsmæssige nytte kan have at gøre med skabelse af arbejdspladser, men også en række andre værdier, som kan være generelle (fx *know-how*) eller mere specifikke (fx miljøbeskyttelse).

Der er altså forskelle på de omstændigheder, hvorunder forskningen foregår i henholdsvis det offentlige og det private. Det er disse omstændigheders mulige betydning for risikoen for uredelighed, der vil blive diskuteret i det følgende.

VISIONER OG PROBLEMER VED FORSKNINGSSAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Det øgede samspil mellem offentlig og privat støtte fører givetvis til øget dynamik, gensidig inspiration, forskermobilitet og andre fordele. Perspektiverne er for så vidt lovende. Tænk bare, hvordan universiteter i udlandet har kunnet igangsætte nye virksomheder og endda selv har opnået betragtelige gevinster. Søgmaskinen *Google* blev i sin tid udviklet af to studerende fra *Stanford University*, og universitetet var med til at søsætte det nye firma. Da *Google* blev introduceret på børsen, tjente Stanford et milliardbeløb. Mange andre solstrålehistorier kan nævnes, men de drejer sig stort set alle om store universiteter med betydelige ressourcer og en kvalificeret stab, som er i stand til at udfærdige patentansøgninger og siden hen sikre kommerciel anvendelse med økonomisk gevinst (1). Virkeligheden for små universiteter som de danske ser en del anderledes ud. Vi har ikke samme antal nobelpristagere, og virksomhederne står ikke i kø for at købe rettigheder til opfindelser. Ikke desto mindre må vi gøre os klart, hvilke faktorer og interesser der er på spil.

For medaljen har også en bagside. Når den offentlige forskning støttes af private

interesser, bliver grænsen mellem universitet og erhvervsliv udvisket. Problemstillinger bliver anskuet fra en erhvervsvenlig synsvinkel, resultaterne bliver gjort op med samme formål, og vurderingen kan dermed blive ensidig (2). Denne tendens er måske mest synlig ved valget af forskningsområde. Hvis man gennemgår publikationer fx om plantebeskyttelse, er kemiske pesticider det helt overvejende emne (2). Mange – men langt fra alle – projekter angiver da også at have fået støtte fra producenter af kemikalier. Alternative midler (fx biologisk bekæmpelse) forskes der langt mindre i. Dette kunne tyde på, at den offentlige forskning bliver drejet over mod emner, som især har erhvervslivets interesse. En sådan drejning er særlig sandsynlig, når universiteterne selv har pekuniære problemer. Så kan en ekstern sponsor lettere sætte dagsordenen. Dette er der ikke nødvendigvis noget galt i, men det kunne jo være, at samfundet også havde andre interesser, som derved blev undertrykt.

På sygehusene samarbejder læger med medicinalindustrien om afprøvninger af nye lægemidler, som med patentbeskyttelse vil kunne give store indtægter. Men ældre lægemidler, som ikke længere er beskyttet af et patent, forskes der meget mindre i. For nylig viste det sig imidlertid, at et 'gammelt' middel, et vanddrirende thiazid, var mere effektivt til at forebygge hjerte-karsygdomme end moderne blodtrykssænkende midler, der koster langt mere (3). Det billige thiazid har bare ingen kommerciel interesse – til for-

skel fra de nye patentbelagte midler, som til gengæld koster samfundet enorme beløb.

Redaktøren af *The Lancet* har sammen med en række kolleger engageret sig i denne debat og understreget det akutte behov for at etablere en uafhængig institution, der skal være ansvarlig for afprøvning af lægemidler (4). Forfatterne argumenterer altså for offentlig forskning for at sikre en neutral og tilstrækkelig dokumentation. Denne målsætning kunne sikkert udstrækkes til andre felter og kunne sagtens være til gavn for erhvervslivet, men det argument høres desværre sjældent. Dog kan man i det mindste konkludere, at det nok på nogle felter kan være en fordel at overføre offentlig forskning til den private sektor eller gøre den mere tværsektoriel, mens det omvendte oplagt må være tilfældet på andre felter. Der er derfor behov for en løbende diskussion af den offentlige forsknings opgaver ud over værdigenererende innovation, ligesom behovet for uafhængighed af privatøkonomiske interesser kræver fornyet opmærksomhed.

INTERESSEKONFLIKTER

Netop i grænseområdet mellem offentlig og privat forskning kan der let opstå interessekonflikter. Indimellem bliver det til store overskrifter i aviserne. I begyndelsen af 2005 viste det sig således, at to producenter af smertestillende midler (Vioxx og Celebra) havde tilbageholdt oplysninger om bivirkninger, der ellers var opdaget fem år tidligere. Patienter,

der tog den smertestillende medicin, havde en øget risiko for hjertesygdom. Ifølge oplysninger i New York Times skulle der de seneste fem år alene i USA være forekommet 140.000 ekstra hjertetilfælde, hvoraf de 44% har været dødelige, på grund af Vioxx. Salget af det dyre lægemiddel gik i mellemtiden strygende, og overskuddet i denne periode skønnes at have været i milliardklassen. Nu er efterspillet startet i retssalene.

Efterhånden er en del markante tilfælde blevet afsløret, hvor forskningsresultater er blevet holdt tilbage i længere tid, fordi de var i modstrid med sponsors økonomiske interesser (2, 5). Efter danske regler vil en sådan tilbageholdelse af resultater formentlig kunne betragtes som uredelighed. Derudover er det selvsagt forargeligt, hvis lægemidler bliver anprist på vildledende vis, særlig når borgere og det offentlige i kraft af patentbeskyttelse må betale de meget høje priser, som producenterne selv fastsætter.

I offentlig forskning regnes retten til at publicere egne forskningsresultater for et ufravigeligt krav, lige meget hvem der har støttet projektet. Men denne ret kan dog i nogle tilfælde være indskrænket. I en nylig rundspørge oplyste ledelsen på en række amerikanske universiteter, at de så at sige altid modsatte sig krav fra en sponsor om at påvirke konklusionen eller forhindre offentliggørelse; men mange indrømmede dog, at de ville tillade en sponsor at lave udkast til manuskript eller indsætte egne tabeller (6). Virkeligheden er altså en smule anderledes end de

officielle regler. En vigtig årsag til denne situation er formentlig, at der er opstået en række private institutioner, som tilbyder afprøvning af lægemidler på favorable vilkår, hvorfor universiteterne er udsat for betydelig og stigende konkurrence (7). For at opnå en kontrakt med en sponsor er universiteterne derfor under pres for at give efter på punkter, der er vigtige for lægemiddelindustrien og andre sponsorer. Vi bør derfor også i Danmark være opmærksomme på, at reglerne om publikationsfrihed ikke udvandes.

Selvom resultaterne bliver offentliggjort, kan en sponsors interesser farve konklusionerne. Undersøgelser med støtte fra den farmaceutiske industri har således vist sig at have en fire gange så stor sandsynlighed for at konkludere, at et lægemiddel virker, end undersøgelser gennemført uden en sådan støtte (8). Forskellen er muligvis endnu større, for forskerne indrømmer ikke altid på skrift, at deres arbejde er støttet af firmaer med økonomisk interesse i konklusionerne. I hvert fald ved vi, at forskere, der med sikkerhed har fået støtte fra tobaksindustrien, ikke nødvendigvis indrømmer det på skrift, også selv om de videnskabelige tidsskrifter har krav på disse oplysninger (9). Hvis erhvervsinteresser i den grad kan påvirke videnskabelige konklusioner, kan det i værste fald udgøre en trussel mod videnskabens troværdighed – også selvom der måske ikke formelt er tale om uredelighed.

TOBAKSINDUSTRIEN SOM EKSEMPEL

Detaljeret indsigt i erhvervslivets muligheder for at påvirke forskningen findes i kraft af dokumenter, som er fremlagt ved amerikanske retssager mod tobaksfirmaer. Omkring 40 millioner sider er nu blevet katalogiseret på *University of California* i San Francisco og er gjort tilgængelige på internettet. Dermed kan man få indsigt i denne branches påvirkning af forskningen eller forsøg derpå. Forskning af betydelig strategisk interesse for tobaksindustrien handler bl.a. om de skadelige effekter på børns helbred forårsaget af forældrenes rygning.

Et tobaksfirma ansatte således en konsulent til at skrive en oversigt over den videnskabelige litteratur på feltet (10). Det er der for så vidt intet forkert i, men konklusionerne blev ændret i mere fordelagtig retning efter ønske fra firmaet. Til det videnskabelige tidsskrift oplyste forfatteren korrekt nok, at han havde opnået økonomisk støtte fra virksomheden, men ikke at firmaet havde taget initiativet og havde haft indflydelse på konklusionerne. Justeringer i teksten kunne være fuldt ud acceptable, forudsat de førte til en forbedret faglig kvalitet af manuskriptet, og bidragsyderne kunne da anføres som medforfattere eller omtales på anden vis. Men hvis der er tale om bevidst manipulation og skjult markedsføring af industrielle synspunkter, så falder det ind under definitionen af uredelighed.

Men er tobaksindustrien nu et særlig godt eksempel? Det er svært at sige, for der findes ikke tilsvarende detaljeret do-

kumentation om andre industrier. Men der er tegn på, at tobaksindustriens strategier også er blevet anvendt uden for denne branche.

En måde at påvirke videnskaben på er at støtte bestemte videnskabelige tidsskrifter, som publicerer artikler med fordelagtige konklusioner, som måske vanskeligt kan udgives andetsteds. Tobaksindustrien har således støttet *Indoor and Built Environment* (10), mens den kemiske industri tilsvarende har haft afgørende indflydelse på *Regulatory Toxicology and Pharmacology* (11). Disse organer optræder umiddelbart som internationale videnskabelige tidsskrifter med *peer review*, men har tydeligvis en slagside, som ikke burde være mulig for respektable publikationer. Sidstnævnte tidsskrift har fx bragt en artikel, som skarpt (og efter min mening urimeligt) kritiserede dansk forskning af erhvervsbetingede risici hos asfaltarbejdere.

En supplerende strategi er kritik og intimidering af forskere, der publicerer resultater, som strider imod erhvervsinteresserne. Det bedst kendte tilfælde drejer sig om en amerikansk kollega, som leverede den første meget vægtige dokumentation for, at forureningen med bly skader børns nervesystem. Han blev forfulgt og chikaneret, bl.a. med ubegrundede anklager om uredelighed. Det overordnede formål var at forhindre eller sinke ny lovgivning, der skulle forbyde anvendelsen af bly i benzinen (12).

Mange lignende tilfælde er blevet nøje dokumenteret i en nylig bog af to profes-

sorer fra New York (13). De har beskrevet, hvordan uafhængige forskere er blevet truet, sagsøgt og intimideret med det formål at tilbageholde eller mistænkeliggøre uønskede oplysninger om sundhedsrisici. Bogen er naturligvis ikke faldet i erhvervslivets smag. Tyve af de største internationale firmaer er nu gået rettens vej for at få bogen kendt uvederhæftig. Det er efter mit skøn at rette bager for smed.

I sommeren 2005 har amerikanske forskere, der fungerede som ekspertvidner for staten Rhode Island i en retssag om blyforgiftning, fået påbud om at levere kopi af samtlige de originale data, som deres udsagn var baseret på. De omfattende rådata og patientjournaler kan umuligt være af særlig interesse i den pågældende sag. Men påbudet kan måske ses som en advarsel til andre forskere, som måtte overveje at optræde som eksperter i en erstatningssag.

Tobaksindustrien er derfor ikke ene om at søge påvirkning af forskere og af forskningens konklusioner. Det fælles træk er ønsket om at anvende forskningen strategisk i virksomhedens interesse. Derfor er det næppe selve produktet, fx tobak, som er årsag til de kritisable forhold, men selve kulturen, dvs. den fordrejede opfattelse af forskning som et middel til markedsføring og forsvar mod erstatningskrav.

TVIVL SOM PRODUKT

Konflikten mellem erhvervsstrategi og forskning er måske specielt tydelig, hvad angår begrebet tvivl. I 1969 slog tobaks-

industrien således ind på en ny strategi. Man begyndte at markedsføre 'tvivl' som produkt og agitere for, at beviserne for tobakkens skadelighed ikke var solide nok (14). Det skete som modspil til forbrugernes tiltagende overbevisning om, at tobaksrygning var skadelig. Ganske vist hører det til videnskabens helt basale forudsætninger, at der så at sige altid vil kunne være tvivl om et resultat, og at tolkningen må tage passende hensyn til de eksisterende usikkerheder. Men tvivlen må være berettiget og ikke udtryk for en partsinteresse.

Ligesom de to professorer fra New York havde opdaget en række tilfælde, hvor resultater blev holdt tilbage eller fordrejet, så har deres kollega, David Michaels fra *George Washington University* undersøgt, hvordan forskellige industrielle interesser målbevidst har søgt at rejse tvivl om risici ved radioaktiv stråling og kemiske eksponeringer (15). Uønskede resultater blev kritiseret som '*junk science*'. Ekspertter blev hyret med den særlige opgave at rejse tvivl (som udtryk for '*sound science*'), men disse eksperter var ikke nødvendigvis særligt kvalificerede på feltet. Hensigten var at forhindre eller udskyde nye regler, der ville beskytte de ansatte eller naboerne bedre, men som ville koste de pågældende virksomheder penge. Professor Michaels har særlig indsigt i disse forhold, da han i nogle år under præsident Clinton var chef for afdelingen for miljø og sundhed i det amerikanske energiministerium.

Den skærpede tvivl bliver således ude-

lukkende gjort gældende, når der er tale om konklusioner, der ikke er i virksomhedens interesse. En sådan ubalance i fortolkningen af videnskabelige data kan føre til forvridning af konklusionerne. Vi må nok i fremtiden regne med at se flere konflikter om usikkerhed og tvivl, og der vil være grund til at overvåge nøje, om der sker egentlig uredelighed.

DE TO KULTURER

Forskningens formål er ikke det samme i offentlig og privat forskning. Erhvervslivets målsætning må nødvendigvis være smallere end universiteternes, der også skal opfylde et krav om *public service*. En tæt kobling mellem forskning og en virksomheds økonomiske interesser fører derfor ofte til en indsats, som kun i begrænset eller snævert omfang belyser aspekter så som sikkerhed, kvalitetskontrol, forbrugerrettigheder og lignende aspekter, som i højere grad har offentlig interesse. Men forskning med snævert sigte behøver ikke i sig selv at medføre større risiko for uredelighed. Derimod er det nok især et problem, at forskningskulturerne er forskellige.

To amerikanske forskere har analyseret holdninger til forskning ud fra en rundspørge blandt 575 udvalgte forskere og industrifolk (16). De fandt, at samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv førte til en tilnærmelse af værdier og normer. Dermed kan høje krav til videnskabelig praksis komme til at vige for interessen i at skabe patenter og overskud. I dette grænseområde mener de to forskere, at

der opstår en øget risiko for videnskabelig uredelighed. Meget taler for, at de har ret, fx når tobaksindustrien har haft held til at overtale akademiske forskere til at viderebringe budskaber, der handler om markedsføring og ikke kun om videnskab.

En nylig spørgeskemaundersøgelse (17) fandt, at den hyppigste form for kritisabel adfærd blandt forskere var, at de havde ændret design, metodevalg eller resultater efter pres fra en sponsor. Godt 15% af de indhentede anonyme besvarelser indrømmede dette, dvs. knap halvdel af de forskere, som indrømmede en eller flere af de former for uønsket adfærd, som af de adspurgte amerikanske universitetsledere blev regnet for de mest alvorlige. Selv om denne undersøgelse havde en lav deltagerprocent, påkalder resultaterne sig interesse, da det er første gang, at man har søgt at belyse hyppigheden af uredelighed i bred forstand, dvs. også omfattende alvorlige brud på videnskabelig praksis.

De mangeartede hensyn ved udførelse af forskning med forskellige sponsorer kan samtidig føre til usikkerhed om det formelle grundlag. En undersøgelse på *University of California* viste meget varierende og til tider selvmodsigende holdninger til samarbejde mellem universitet og erhvervsliv (18). De fleste var bekymrede over ubegrænset finansielt samarbejde, men omvendt fandt nogle, at regler på området nærmest var irrelevante. Nogle var deciderede modstandere af regler for privat sponsorering af offentlig

forskning, fordi reglerne kunne indskrænke forskernes egne akademiske rettigheder og endda skabe tvivl om deres moralske integritet. Da undersøgelsen netop fokuserede på afdelinger med særlig meget eksternt samarbejde, er det mest bemærkelsesværdige nok de store forskelle i holdningerne til dette samarbejde og i synspunkterne om behovet for ensartede retningslinier.

The Lancets redaktion har anderledes klart kommenteret problemerne omkring interessekonflikter. Efter *The Lancets* mening har akademikere et valg, nemlig enten at udvikle deres virkelyst i erhvervslivet eller at vedstå deres forpligtelse til videnskab i offentlighedens tjeneste. Vi accepterer ikke, at de to muligheder kan forenes, skrev *The Lancet* (19).

FOREKOMMER PROBLEMERNE IKKE KUN I UDLANDET?

Ud fra de mange henvisninger til undersøgelser fra USA og andre lande kunne man måske tro, at den slags problemer kun forekommer uden for Danmark, hvor anderledes mægtige industriforetagender kan kaste store ressourcer ind og forplumre billedet. Det er måske rigtigt, at vi ikke er helt så påvirket af interessekonflikter som USA. Endnu i hvert fald. På den anden side eksisterer der meget lidt viden om europæiske forhold, og det kan medføre en undervurdering af problemets omfang.

Ikke desto mindre blev vi herhjemme i 2004 bekendt med det første tilfælde af, at en læge modtog økonomisk støtte til

afprøvning af et nyt lægemiddel, men indleverede forfalskede data. Der er naturligvis tale om helt oplagt uredelighed (som beskrevet andetsteds i denne årsberetning). Tilfældet er ikke overraskende. I USA har lægemiddelfirmaer i flere tilfælde udbetalt 25.000 dollars som honorar til læger for 'klinisk afprøvning', uden at der nødvendigvis blev afleveret nogen rapport. Pudsigt nok påstås det, at et sådant samarbejde ikke fører til ændringer i lægernes udskrivning af recepter (1).

Tilsvarende kendes også fra udlandet tilfælde, hvor en virksomhed har produceret et videnskabeligt manuskript og derefter har tilbudt forfatterskabet til en eller flere velrenommerede forskere. I 2003 fik tre danske overlæger tilsendt et sådant færdigt manuskript med tilbud om at stå som forfattere (20). Den videnskabelige artikel indeholdt en rosende omtale af et lægemiddel, det pågældende firma markedsførte. Dette tilfælde er dog ikke indberettet til UVVU, men er udvalgt bekendt som følge af omtalen i Ugeskrift for Læger (20). Ved flere lejligheder er det ellers blevet hævdet fra lægemiddelindustrien, at *ghost writing* ikke forekommer. Den pågældende virksomhed afviste da også, at der skulle være tale om andet end et løst udkast og en uforpligtende kontakt. Det er derfor ikke klart ud fra det foreliggende, om der formelt var tale om uredelighed.

Andre tilfælde forekommer i vore nabolande. En svensk professor blev i 2003 kritiseret for uredelighed og viste sig at

være en af de højst betalte konsulenter for et internationalt tobaksfirma. Han sagsøgte imidlertid sine anklagere, men under retssagen kom der så belastende dokumenter frem, at retten måtte give anklagerne ret. Svenskeren havde forfalsket data, så de ikke viste nogen skadelige effekter af passiv rygning hos børn. Den detaljerede dokumentation er nu lagt på internettet (<http://www.prevention.ch/rylanderpm.htm>).

Jeg har selvfølgelig selv som miljømediciner oplevet interessemodsætninger. Mest oplagt har det været, når en virksomhed har tilbudt samarbejde om et projekt på betingelse af, at resultaterne ikke kom til myndighedernes kendskab. Mere hyppigt har jeg ved videnskabelige møder mødt kolleger fra erhvervslivet, som stillede nærgående og kritiske spørgsmål om sundhedsrisici. Hensigten var tydeligvis at rejse tvivl, så de kunne argumentere for, at beviserne for skadelige effekter ikke var helt sikre.

I Danmark kan vi derfor ikke sige os fri for påvirkning af interessemodsætninger og en dermed forbundet risiko for uredelighed eller det, der ligner. Min fornemmelse er, at disse problemer vil kræve større opmærksomhed i fremtiden. Det vil kræve, at UVVU fortsat har fokus på forskning generelt, og nok især på forskningen i grænseområdet mellem de to kulturer.

MULIGHEDER FOR FOREBYGGELSE

Det har altid været et vigtigt mål for UVVU at medvirke til forebyggelse af ure-

delighed. I den forbindelse er der udarbejdet vejledende retningslinier for god videnskabelig praksis, og nuværende og tidligere medlemmer af UVVU underviser hyppigt ved forskellige postgraduate-kurser.

Som supplement har kulturminister Brian Mikkelsen i foråret 2005 meddelt, at han vil have udarbejdet vejledende retningslinier for, hvad der er god citatskik, og hvornår der foreligger plagiat i litterære værker. Meningen er, at disse retningslinier skal benyttes i det litterære og videnskabelige miljø. Baggrunden er en række tilfælde af påstået plagiat i danske bøger. Meningen er, at reglerne skal gælde uanset om aktiviteterne er finansieret af det offentlige.

Ud over oplysning og vejledning er transparens et vigtigt element i forebyggelsen. Dette emne har været kraftigt debatteret i USA. I sommeren 2005 udsendte direktøren for sundhedsministeriets forskningsinstitutter (*National Institutes of Health*) nye regler om de ansattes økonomiske interesser i erhvervslivet. Nogle af de statslige forskere har haft så givtige eksterne aftaler, især som konsulenter eller medejere, at der kunne sås tvivl om deres loyalitet over for det offentlige. Den slags aftaler accepteres ikke i fremtiden, og man må kun have aktier for under 15.000 dollars i virksomheder med interesse i forskningen. Som følge af den offentlige finansiering skal forskere på de amerikanske universiteter også deklarere mulige interessekonflikter.

Herhjemme er universiteterne begyndt

at afkræve det videnskabelige personale oplysninger om deres eventuelle bijobs, bestyrelsesposter og involvering i øvrigt i private virksomheder. Hensigten har nok i første omgang været at sikre, at fuldtidsansatte forskere ikke har andre opgaver af væsentligt tidsmæssigt omfang. Men som de amerikanske universiteter burde man også fokusere på, hvor forskerne lægger deres gode ideer, og om de er upåvirkede af interesser til anden side. Ekstern støtte kan naturligvis være en prestige og er absolut ikke ensbetydende med, at forskeren skulle være forudindtaget, endsige uredelig. På den anden side bør skjulte honorarer, kongresrejser eller medejerskaber ikke kunne skabe tvivl om den offentlige forsknings kvalitet.

En amerikansk database (www.integrityinscience.org) indeholder oplysninger om forskere, der har modtaget støtte fra erhvervslivet, herunder også mere eller mindre tilfældige oplysninger om danske forskere. Det er der ikke nødvendigvis noget ondt i. Men flere udenlandske universiteter accepterer ikke længere støtte fra fx tobaksindustrien. Sagen om den svenske professor kunne tyde på, at det ville være en nyttig forholdsregel.

FREMTIDENS SYNERGI MELLEM OFFENTLIG OG PRIVAT FORSKNING

I sin bog om videnskaben i erhvervslivets interesse (2) foreslår professor Sheldon Krinsky, at forskere, der producerer viden, må holdes adskilt fra dem, der har økonomisk interesse i den. Tilsvarende bør læger med ansvar for patienter ikke

samarbejde med økonomiske interesser, hvilket *The Lancet* også har givet udtryk for (19). Som konsekvens heraf burde det offentlige bidrage med betragtelige midler til at frigøre forskningen fra afhængigheden af lægemiddelindustrien (4). Men den faldende offentlige støtte af grundforskningen og de stigende midler til samarbejde med erhvervslivet peger nærmest i den modsatte retning. Vi må derfor nok indstille os på, at interessemodsatningerne vil bestå, og at bestemte forskningsfelter vil kræve overvågning med særligt kritiske øjne.

De ovenfor nævnte eksempler på mulig uredelighed i forbindelse med interessekonflikter er udtryk for, at balancen og samarbejdet mellem privat og offentlig forskning ikke er optimal. Erhvervslivet burde ideelt være interesseret i at sikre, at deres produkter er uden bivirkninger, og at de fremstilles uden risici for de ansatte og miljøet. Sådan er det heldigvis også i mange tilfælde, men absolut ikke altid. Uredelighed kan nok i denne forbindelse ses som et symptom snarere end en sygdom i sig selv. Derfor er der behov for at styrke gennemsækeligheden og den gensidige forståelse for forskellene i kulturer, herunder at videnskab uanset opdragsgiveren stiller nogle særlige krav til kvalitet, som må tilgodeses for ikke at sætte tilliden til forskningen over styr.

På nogle felter vil det givetvis være muligt at mindske betydningen af interessekonflikter ved at styrke den uafhængige forskning, specielt på de felter, hvor erhvervslivets forskning ikke kan – eller bør

– stå alene. Visse dele af forskningen trives formentlig bedst helt uden for den direkte indflydelse af økonomiske interesser. Det gælder ikke alene forskningen i *public service*-emner, der er uden umiddelbar erhvervsmæssig interesse. Men når den erhvervsrettede og strategiske forskning styrkes med offentlige midler, er det vigtigt samtidig at sikre en parallel indsats i den tilsvarende forskning i forurening, arbejdsmedicin, patientrettigheder, diskrimination og lignende emner, som erhvervslivet næppe selv ønsker at støtte, og som sikkert også trives bedst uden.

Forebyggelse af formel uredelighed hænger nøje sammen med ansvarlig forskning i bredere forstand (21). Som led i sikringen af den videnskabelige kvalitet er det derfor vigtigt, at den offentlige forskning forebygger kompromitterende påvirkning af eksterne interesser. Der må ikke skabes tvivl om forskningens pålidelighed, og der må derfor ikke slækkes på de høje krav til forskningens kvalitet. Resultaterne skal kunne anvendes som troværdig dokumentation for vigtige beslutninger i samfundet. Det gælder, hvad enten forskningen er privat eller offentlig, uanset hvem der betaler.

LITTERATUR

1. Washburn J. University, Inc. New York, Basic Books, 2005.
2. Krimsky S. Science in the private interest. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 2003.
3. ALLHAT Officers and Coordinators for the ALLHAT Collaborative Research Group. The Antihypertensive and Lipid-Lowering Treatment to Prevent Heart Attack Trial. Major outcomes in high-risk hypertensive patients randomized to angiotensin-converting enzyme inhibitor or calcium channel blocker vs diuretic: The Anti-hypertensive and Lipid-Lowering Treatment to Prevent Heart Attack Trial (ALLHAT). JAMA 2002; 288: 2981-97.
4. Remuzzi G, Schieppati A, Boissel JP, Garattini S, Horton R. Independent clinical research in Europe. Lancet 2004; 364: 1723-6.
5. Angell M. The truth about the drug companies. New York: Random House, 2004.
6. Mello MM, Clarridge BR, Studdert DM. Academic medical centers' standards for clinical trial agreements with industry. N Engl J Med 2005; 352: 2202-10.
7. Steinbrook R. Gag clauses in clinical-trial agreements. N Engl J Med 2005; 352: 2160-2.

8. Lexchin J, Bero LA, Djulbegovic B, Clark O. Pharmaceutical industry sponsorship and research outcome and quality: systematic review. *BMJ* 2003; 326: 1167-70.
9. Bero LA, Glantz S, Hong MK. The limits of competing interest disclosures. *Tob Control* 2005; 14: 118-26.
10. Tong EK, England L, Glantz SA. Changing conclusions on secondhand smoke in a sudden infant death syndrome review funded by the tobacco industry. *Pediatrics*. 2005; 115: e356-66.
11. Axelson O, Balbus JM, Cohen G, Davis D, Donnay A, et al. Re: Regulatory Toxicology and Pharmacology. *Int J Occup Environ Health* 2003; 9: 386-9
12. Needleman HL. The removal of lead from gasoline: historical and personal reflections. *Environ Res* 2000; 84: 20-35.
13. Rosner D, Markowitz G. Deceit and denial: The deadly politics of industrial pollution. Berkeley: University of California Press, 2002.
14. Glantz SA et al. The cigarette papers. Berkeley: University of California Press, 1996, p. 171.
15. Michaels D. Doubt is their product. *Scientific American* 2005 (June), pp. 96-101.
16. Campbell TID, Slaughter S. Understanding the potential for misconduct in university-industry relationships: An empirical view. In: Braxton JM, ed. *Perspectives in scholarly misconduct in the sciences*. Columbus: Ohio State University Press, 1999, pp. 259-82.
17. Martinson BC, Anderson MS, de Vries R. Scientists behaving badly. *Nature* 2005; 435: 737-8.
18. Lipton S, Boyd EA, Bero LA. Conflicts of interest in academic research: policies, processes, and attitudes. *Account Res* 2004; 11: 83-102.
19. James A, Horton R, Collingridge D, McConnell J, Butcher J. The Lancet's policy on conflicts of interest 2004. *Lancet* 2004; 363: 2-3.
20. Andersen NV. Medicinalindustri bruger spøgelsesforfattere. *Ugeskrift for Læger* 2005;167:1828-31
21. Panel on scientific responsibility and the conduct of research. *Responsible Science, Vol. I: Ensuring the Integrity of the Research Process*. Washington D.C.: National Academy of Sciences, 1992.

BILAG

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Til styrkelse af forskningskvaliteten, koordinering og internationalisering af dansk forskning og formidling og anvendelse af forskningsresultater nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Danmarks Forskningspolitiske Råd, Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget.

Stk. 2. Til efterprøvelse af den videnskabelige redelighed i dansk forskning nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, jf. § 31.

Stk. 3. Danmarks Forskningspolitiske Råd har til hovedformål at sikre ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, Folketinget og regeringen en uafhængig og sagkyndig forskningspolitisk rådgivning. Rådet har alene en rådgivningsfunktion, jf. § 3.

Stk. 4. Det Frie Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 7 og 8.

Stk. 5. Det Strategiske Forskningsråd har både en fondsfunktion og en rådgivningsfunktion. Rådet har til hovedformål at støtte forskning inden for politisk prioriterede og tematisk afgrænsede forskningsområder og give forskningsfaglig rådgivning i tilknytning hertil, jf. §§ 17 og 18.

Stk. 6. Koordinationsudvalget forestår koordineringen af den offentlige fondsfunktion for forskning og har en rådgivningsfunktion om forskeruddannelse, jf. §§ 25 og 26.

Stk. 7. Rådene og udvalget i stk. 4-6 skal tilsammen sikre, at alle statslige forskningsbevillinger, der ikke er basisbevillinger knyttet til bestemte institutioner, uddeles i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Kapitel 2

Definitioner

§ 2. I denne lov forstås ved:

- 1) Anerkendte forskere: Personer, der i en årrække på videnskabeligt plan aktivt har beskæftiget sig med forskning, og som er på mindst lektor- eller seniorforskerniveau.
- 2) Forskningskyndige: Personer på ph.d.-niveau, som enten i en årrække på nationalt eller internationalt plan har opnået indsigt i eller erfaring med varetagelse af forskningsopgaver eller på ledelsesplan i en institution, organisation eller virksomhed har

beskæftiget sig indgående med forskningsadministration, forskningsledelse, forskningsformidling eller forskningspolitik.

BILAG 1

(...)

Kapitel 7

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

§ 31. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der rejses ved klage.

Stk. 2. Hvis udvalgene konstaterer, at der i en sag foreligger videnskabelig uredelighed, kan udvalgene:

- 1) Orienterer den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- 2) Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- 3) Orienterer vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- 4) Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
- 5) Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

Stk. 3. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål, jf. § 32, stk. 2.

Stk. 4. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed.

§ 32. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed består af et eller flere udvalg dækkende alle videnskabelige forskningsområder.

Stk. 2. Formanden for udvalgene skal være landsdommer.

Stk. 3. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter antallet af medlemmer. For hvert medlem skal der endvidere være en suppleant. Medlemmer og suppleanter skal alle være anerkendte forskere, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder, jf. § 36, stk. 2.

Stk. 4. Formanden udpeges af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling. Medlemmerne og suppleanterne udpeges af ministeren i deres personlige egenskab efter høring af Det Frie Forskningsråd. Formanden, de øvrige medlemmer og suppleanterne udpeges for en periode på 4 år. Genudpegning kan ske for 2 år. Hvis et medlem eller en suppleant udtræder i utide, kan et nyt medlem eller en ny suppleant udpeges for mindre end 4 år.

Stk. 5. Udvalgene udarbejder en forretningsorden, som skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

§ 33. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan fastsætte nærmere regler for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds virke.

§ 34. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredeligheds afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 8

§ 35. Sekretariatsbetjeningen af Danmarks Forskningspolitiske Råd varetages af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 2. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd, Koordinationsudvalget og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed sekretariatsbetjenes af et uafhængigt sekretariat.

(...)

§ 40. Loven revideres i folketingssamlingen 2007-08 på baggrund af en evaluering af forskningsrådssystemets rådgivning om støtte til forskeruddannelse.

Kapitel 9

Ikrafttræden m.v.

§ 41. Loven træder i kraft den 1. januar 2004. Samtidig ophæves lov om forskningsrådsgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997.

Stk. 2. Regler, der er fastsat med hjemmel i lov om forskningsrådsgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler udstedt i medfør af denne lov.

I medfør af § 4e, stk. 4, i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, fastsættes:

§ 1. Forskningsforum opretter tre udvalg vedrørende videnskabelig uredelighed inden for dansk forskning: Et udvalg for naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinærvidenskabelig og teknisk-videnskabelig forskning, et udvalg for sundhedsvidenskabelig forskning og et udvalg for samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning. Udvalgene har en fælles formand, der bl.a. har til opgave at sikre ensartethed i udtalelserne på tværs af forskningsområder.

Stk. 2. Udvalgenes navn er Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

§ 2. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der rejses ved klage til udvalgene. En person kan anmode om at få en sag behandlet med henblik på at blive rensset for verserende rygter.

Stk. 2. Sagen skal have betydning for dansk forskning. Må det på forhånd anses for usandsynligt, at der kan gives klager medhold, afvises sagen.

§ 3. Videnskabelig uredelighed omfatter handlinger eller undladelser, hvorved der i forskning sker forfalskning eller forvridning af det videnskabelige budskab eller grov vildledning om en persons indsats i forskningen, og omfatter bl.a.:

1. Konstruktion af data.
2. Selektiv og skjult kassation af uønskede resultater.
3. Substitution med fiktive data.
4. Bevidst vildledende anvendelse af statistiske metoder.
5. Bevidst forvredet fortolkning af resultater og forvridning af konklusioner.
6. Plagiering af andres resultater eller publikationer.
7. Bevidst fordrejet gengivelse af andres resultater.
8. Uretmæssig angivelse af forfatterrolle.
9. Ansøgninger med urigtige oplysninger.

Stk. 2. For at kunne betegne en adfærd som videnskabelig uredelighed skal det kunne dokumenteres, at den pågældende har handlet forsætligt eller udvist grov forsømmelighed i forbindelse med forholdet.

BILAG 2

§ 4. Formanden fordeler klagerne til behandling i udvalgene.

Stk. 2. Det enkelte udvalg træffer beslutning om, hvorvidt en sag skal behandles eller afvises. Udvalget underretter den indklagede om klagen og om, hvorvidt det vil behandle klagen.

Stk. 3. Parterne i en sag om videnskabelig uredelighed kan lade sig bistå af bisiddere. Klageren kan lade sig bistå af bisiddere, såfremt han/hun er part i sagen.

Stk. 4. Udvalget undersøger selv klagen, herunder tilvejebringer alle relevante oplysninger i sagen.

Stk. 5. Når en sag om videnskabelig uredelighed er færdigbehandlet, udarbejder udvalget en udtalelse med en begrundet stillingtagen til den rejste klage. Udtalelsen meddeles sagens parter.

§ 5. En klage over videnskabelig uredelighed skal indgives i rimelig tid efter, at klageren har fået det nødvendige grundlag for at indgive klagen. Udvalgene kan kun i særlige tilfælde behandle forhold, der ligger mere end 5 år tilbage i tiden.

Stk. 2. Et udvalg kan beslutte, at en af udvalget tidligere afsluttet sag skal genoptages, hvis særlige grunde taler herfor, herunder navnlig forekomsten af nye oplysninger, som – hvis de havde foreligget under udvalgsbehandlingen – må antages at ville have medført et andet udfald af sagen.

§ 6. Såfremt et udvalg konstaterer, at der i en konkret sag foreligger videnskabelig uredelighed, kan udvalget:

1. Orienterer den indklagedes arbejdsgiver.
2. Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde trækkes tilbage.
3. Foretage anmeldelse til vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
4. Foretage politianmeldelse, når der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
5. Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om et eventuelt sanktionsvalg.

§ 7. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed. I beretningen beskrives samtlige behandlede sager om videnskabelig uredelighed i ikke-personhenførbart form.

§ 8. Udvalgene består hver af en formand og 2, 4 eller 6 medlemmer efter Forskningsforums bestemmelse. Endvidere udpeges suppleanter for medlemmerne.

Stk. 2. Formanden skal være landsdommer. De udpegede medlemmer og deres suppleanter skal være anerkendte forskere, der tilsammen bedst muligt dækker de statslige

forskningsråds fagområder. Formanden og medlemmerne beskikkes i deres personlige egenskab.

Stk. 3. Formanden beskikkes af forskningsministeren. Medlemmerne og suppleanterne beskikkes af Forskningsforum efter høring af de statslige forskningsråd.

Stk. 4. Medlemmerne og suppleanterne beskikkes for en periode af 4 år og kan genbeskikkes i 2 år. Hvis et medlem afgår i en beskikkelsesperiode, kan det medlem, der beskikkes i stedet, beskikkes for mindre end 4 år.

§ 9. Det enkelte udvalg kan beslutte, at det ved undersøgelsen af en sag skal bistås af en eller flere eksterne sagkyndige.

Stk. 2. Ved et medlems forfald indtræder suppleanten.

Stk. 3. Udvalgene er beslutningsdygtige, når formanden og medlemmerne eller disses suppleanter er tilstede.

Stk. 4. Udvalgenes beslutninger søges truffet i enighed. Kan enighed ikke opnås, træffes beslutningerne ved almindelig flertalsbeslutning. Et dissenterende medlem kan forlange, at hans/hendes dissens fremgår af beslutningen.

Stk. 5. I retlige spørgsmål træffes afgørelse af formanden.

§ 10. Udvalgenes medlemmer har samme tavshedspligt som for offentlige henvendelser med hensyn til det, de erfarer i deres egenskab af medlemmer af udvalgene.

§ 11. Forskningsstyrelsen varetager sekretariatsbetjeningen af udvalgene.

§ 12. Forvaltningslovens regler gælder for udvalgenes sagsbehandling.

Stk. 2. Forskningsforum fastsætter en forretningsorden for udvalgene.

§ 13. Bekendtgørelsen gælder ikke for Færøerne og Grønland.

§ 14. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1999.

Forskningsministeriet, den 15. december 1998.

Jan Trøjborg

/Dan Jensen

I medfør af § 12, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 933 af 15. december 1998 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed fastsættes:

Udvalgene – opgaver og formål

§ 1. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed består af tre sideordnede udvalg, der hver især dækker et eller flere videnskabelige felter. Udvalgene har en fælles formand. De tre udvalg er: Et udvalg for naturvidenskabelig, jordbrugs- og veterinær videnskabelig og teknisk- videnskabelig forskning, et udvalg for sundhedsvidenskabelig forskning og et udvalg for samfundsvidenskabelig og humanistisk forskning.

§ 2. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed har til opgave at behandle sager om videnskabelig uredelighed.

Stk. 2. En sag kan af enhver rejses ved klage til udvalgene. Anonyme klager vil kun undtagelsesvis kunne behandles og kun, såfremt der foreligger meget væsentlige samfundsmæssige interesser.

Stk. 3. En person kan anmode om at få en sag behandlet med henblik på at blive rensat for verserende rygter.

Stk. 4. Udvalgene kan behandle principielle forespørgsler, såfremt det skønnes, at spørgsmålet har samfundsmæssig interesse, interesse for en videre kreds af forskere eller for et forskningsmiljø.

§ 3. Udvalgene ønsker at bidrage til at fremme god videnskabelig skik. Målet søges nået ved udbredelse af kendskab til udvalgenes Årsberetning og ved undervisnings- og foredragsvirksomhed m.m.

Stk. 2. Udvalgene drøfter på det årlige fællesmøde, jf. § 9, stk. 1, initiativer, der kan fremme udvalgenes formål.

Sagernes forberedelse og afgørelse i de enkelte udvalg

§ 4. Vedkommende udvalg undersøger selv klagen og tilvejebringer alle relevante oplysninger.

Stk. 2. Parternes oplysninger indgår i udvalgets undersøgelse og behandling af sagen. Der foretages partshøring ved fremlæggelse af modpartens oplysninger og kommentarer. Høringsproceduren består som udgangspunkt i to skriftlige høringer mellem den indklagede og klageren, dog fastsættes det nærmere omfang og høringsfasen af udvalget efter en konkret vurdering.

Stk. 3. Udvalget kan nedsætte et ad hoc-udvalg, der får til opgave at udrede og forbedre sagen ved udarbejdelse af en redegørelse. Udvalget kan til et ad hoc-udvalg udpege en eller flere eksterne sagkyndige. Sagens parter orienteres om ad hoc-udvalgets sammensætning og kan inden for en frist på to uger fremkomme med eventuelle bemærkninger.

Stk. 4. Når ad hoc-udvalget har udarbejdet en redegørelse, sendes redegørelsen til sagens parter for at sikre, at redegørelsens oplysninger af faktisk karakter er korrekte. Parternes eventuelle bemærkninger sendes til ad hoc-udvalget. Ad hoc-udvalgets redegørelse, parternes bemærkninger og ad hoc-udvalgets kommentarer hertil forelægges herefter udvalget med henblik på sagens afgørelse.

§ 5. Udvalget henstiller til parterne, at en sag behandles fortroligt, indtil der foreligger en afgørelse. Udvalget vil, mens en sag behandles, ikke give udenforstående, herunder pressen, oplysninger om sagen.

Stk. 2. Begæres der aktindsigt i umiddelbar tilknytning til en sags afgørelse, vil anmodningen normalt blive imødekommet.

Stk. 3. Afgjorte sager omtales i øvrigt i Årsberetningen i anonymiseret form, medmindre ganske særlige forhold tilsiger, at offentligheden gøres bekendt med identiteten på de involverede.

§ 6. Sager afgøres ved møde i udvalget, jf. dog § 7, stk. 3.

Stk. 2. Udvalgets møder er ikke offentlige, jf. dog § 7, stk. 4 og 5.

Formandens opgaver og beføjelser

§ 7. Formanden har bl.a. til opgave at sikre ensartethed i sagsbehandlingen på tværs af udvalgene.

Stk. 2. Må det på forhånd anses for usandsynligt, at der kan gives en klager medhold, afvises sagen af formanden, efter at spørgsmålet har været forelagt for medlemmerne af vedkommende udvalg. Er det åbenbart, at en sag skal afvises, kan afvisningen foretages af formanden på egen hånd.

Stk. 3. Hvis det må anses for ubetænkeligt, kan formanden bestemme, at en sag skal afgøres ved skriftlig votering. Ethvert medlem af udvalget kan på et hvilket som helst tidspunkt forlange sagen behandlet på et møde.

Stk. 4. Formanden kan beslutte, at parterne kan få foretræde for udvalget.

Stk. 5. Formanden kan beslutte, at andre end udvalgenes medlemmer og suppleanter deltager i det årlige fællesmøde.

Stk. 6. Formanden afgør, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. jf. § 5, stk.

2. Formanden kan i nærmere angivet omfang delegere kompetencen til sekretariatet.

Sekretariatsbetjening af udvalgene

§ 8. Forskningsstyrelsen varetager sekretariatsbetjeningen af udvalgene.

Stk. 2. Når en klage modtages, kvitterer sekretariatet for modtagelsen med oplysning om den forventede sagsbehandlingsprocedure. Formanden orienteres samtidig om klagen.

Stk. 3. Såfremt klagen forventes at kunne realitetsbehandles, sender sekretariatet herefter klagen til høring hos den indklagede. Sagens akter sendes samtidig i kopi til vedkommende udvalgs medlemmer. Sekretariatet sender løbende høringssvar og andet sagsmateriale til formanden og udvalgets medlemmer.

Stk. 4. Såfremt klagen skønnes straks at kunne afvises, udarbejder sekretariatet efter aftale med formanden udkast til afvisning, der herefter normalt sendes til det pågældende udvalgs medlemmer til godkendelse, jf. § 7, stk. 2. Indklagede orienteres om klagen med kopi af afvisningsskrivelsen.

Stk. 5. Sekretariatet deltager i udvalgs- og ad hoc-udvalgsmøder.

Stk. 6. Sekretariatet bistår i øvrigt formanden og udvalgene i deres arbejde efter formandens bestemmelser.

Møder i udvalgene

§ 9. Der afholdes et årligt fællesmøde med deltagelse af udvalgenes medlemmer og suppleanter. Mødet er ikke offentligt. På mødet orienterer formanden om de afgørelser, der i løbet af året er truffet i de enkelte udvalg. Der kan på mødet træffes beslutning om emner af fælles interesse for udvalgene.

Stk. 2. På det årlige fællesmøde fastlægges tidspunktet for næste års fællesmøde. Endvidere fastlægges en dato i hvert kvartal, hvor de enkelte udvalg efter behov kan indkaldes til sagsbehandlende møder.

§ 10. Mødeindkaldelse til sagsbehandlende møder sker så vidt muligt med 2 ugers varsel og med angivelse af, hvilke sager der skal behandles på mødet. Ikke tidligere udsendt materiale udsendes samtidig med dagsorden.

§ 11. Udvalgenes formand leder møderne.

§ 12. Sekretariatet udarbejder beslutningsreferat af møderne.

Suppleanter

§ 13. Ved et medlems forfald eller inhabilitet udpeger formanden, i samråd med de øvrige medlemmer af udvalget, den suppleant, der skal deltage i sagens behandling.

Stk. 2. Må et medlem i beskikkelsesperioden fratræde udvalgene, beskikker Forskningsforum et nyt medlem for den løbende beskikkelsesperiode. Det nye medlem vælges

blandt suppleanterne og efter høring af de relevante statslige forskningsråd.

Stk. 3. Beskikkes et medlem efter stk. 2, beskikker Forskningsforum tillige en ny suppleant for den løbende beskikkelsesperiode efter høring af de relevante statslige forskningsråd.

Sikring af kontinuiteten i udvalgenes arbejde

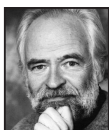
§ 14. Når et udvalg har afsluttet behandlingen af en sag, sendes en kopi af afgørelsen til samtlige medlemmer og suppleanter i de tre udvalg.

MEMLEMMER OG SUPPLEANTER I UDVALGENE VEDRØRENDE
VIDENSKABELIG UREDELIGHED



Landsdommer *Henrik Waaben*, Formand
Østre Landsret, Bredgade 59, 1260 København K

UDVALGET FOR SAMFUNDSDIDENSKABELIG OG HUMANISTISK
FORSKNING (USHF)



Docent, dr.phil. *Hans Fink*
Institut for Filosofi, Aarhus Universitet, Bygning 328
Nordre Ringgade, 8000 Aarhus C



Professor, dr.jur. *Jørgen Dalberg-Larsen*
Juridisk Institut, Aarhus Universitet
Universitetsparken, bygn. 340, 8000 Århus C



Docent, dr.phil. *Ulla Lund Hansen*
Saxo-instituttet, Afdeling for Arkæologi og Etnologi,
Københavns Universitet, Vandkunsten 5, 1467 København K



Lektor *Clemens Stubbe Østergaard*
Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet
Bartholins Allé, bygning 330, Universitetsparken, 8000 Århus C

Suppleanter

Lektor, cand.psych. *Charlotte Bloch*
Sociologisk Institut, Københavns Universitet
Øster Farimagsgade 5, Postboks 2099, 1014 København K

Professor *Helge Brink*
Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning
Aalborg Universitet, Fibigerstræde 3, 9220 Aalborg Øst

Lektor, dr.phil. *Karsten Friis-Jensen*
Saxo-Instituttet, Afdeling for Græsk og Latin, Københavns Universitet
Njalsgade 80, 2300 København S

Lektor, dr.phil. *Bente Rosenbeck*
Institut for Nordisk Filologi, Københavns Universitet
Njalsgade 120, 2300 København S



Direktør, dr.med. *Claus Christiansen*
Research Unlimited
Gøngehusvej 13, 2950 Vedbæk



Professor *Vagn Lundsgaard Hansen*
Institut for Matematik, Danmarks Tekniske Universitet
Bygning 303, 2800 Lyngby



Lektor, dr.scient. *Bodil Norrild*
Proteinlaboratoriet, Københavns Universitet
Panum Institutttet, Blegdamsvej 3, 2200 København N



Seniorforsker, dr.scient. *Hanne N. Rasmussen*
Center for Skov, Landskab og Planlægning
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Hørsholm Kongevej 11, 2970 Hørsholm

Suppleanter

Lektor, cand.scient. *Bodil Branner*
Institut for Matematik, Matematiktorvet, Danmarks Tekniske Universitet
Bygning 303, 2800 Lyngby

Professor, dr.med.vet., Prorektor for Forskning, *Torben Greve*
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Bülowsvej 17, 1870 Frederiksberg C

Professor i Miljøteknik, *Jens Aage Hansen*
Aalborg Universitet
Sohngaardsholmsvej 57, 9000 Ålborg

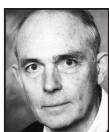
Lektor, cand.scient. *Bodil Korsgaard*
Biologisk Institut, Syddansk Universitet – Odense
Campusvej 55, 5230 Odense M



Afdelingschef, overlæge dr.med. *Nils Axelsen*
Klinisk Biokemisk Afdeling, Statens Serum Institut
Artillerivej 5, 2300 København S



Professor, dr.med. *Gunna Christiansen*
Institut for Medicinsk Mikrobiologi og Immunologi, Aarhus Universitet
Wilh. Meyers Allé, bygning 240, Bartholinbygningen
Universitetsparken, 8000 Århus C



Professor, dr.odont. *Erik Dabelsteen*
Odontologisk Institut, Københavns Universitet, Tandlægeskolen
Panum Institutttet, Nørre Allé 20, 2200 København N

Suppleanter

Adm. overlæge, dr.med. *Cai Frimodt-Møller*
Erichsen's Privathospital,
Trunnevangen 4B, 2920 Charlottenlund

Professor, dr.med. *Philippe Grandjean*
Fagområdet for Miljømedicin, Syddansk Universitet
Winsløvparken 17, 5000 Odense C

Professor, ph.d., dr.odont. *Palle Holmstrup*
Afdelingen for Parodontologi, Tandlægeskolen, Københavns Universitet
Panum Institutttet, Nørre Allé 20, 2200 København N

Lektor, ph.d. *Ulf Madsen*
Institut for Medicinalkemi, Danmarks Farmaceutiske Universitet
Universitetsparken 2, 2100 København Ø

**SEKRETARIAT FOR UDVALGENE VEDRØRENDE VIDENSKABELIG UREDELIGHED
(UVVU)**

Helle B. Strøm, chefkonsulent, e-mail hbs@forsk.dk

Hanne Koktvedgaard, fuldmægtig, hk@forsk.dk

Hanne-Lise Schmidt, kontorfuldmægtig, hls@forsk.dk

Hanne Larsen, overassistent, hla@forsk.dk

Forskningsstyrelsen

Artillerivej 88

2300 København S

Tlf.: 3544 6200

Fax: 3544 6201

E-mail: UVVU@forsk.dk

www.forsk.dk

ÅRSBERETNING 2004, Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Redaktionel tilrettelæggelse: Berit Heer Henriksen, webredaktør/fuldmægtig.

Omslag og sats: Glud & Jensen. Oplag: 2200. Tryk: Jespersen Offset Aps

ISSN trykt version: 0909-5373. ISSN netversion: 1901-1121